

Universitat
de les Illes Balears

**Allò que és
personal és
polític:** de Beijing als
nous reptes del segle XXI

Curs
en línia

Del 7 al 10
de julio
de 2020

XXI Universitat d'Estiu d'Estudis de Gènere

Enguany, novament hem de commemorar fets importants: fa 25 anys que es va celebrar la IV Conferència Mundial sobre les Dones a Pequín, el programa d'acció de la qual encara és plenament vigent avui en dia. Més a prop de nosaltres, fa ja vint anys que el BOIB de 29 d'abril de 2000 va publicar la Llei 5/2000 de creació de l'Institut Balear de la Dona, que té com a finalitats bàsiques elaborar i executar les mesures necessàries per fer efectius els principis d'igualtat entre l'home i la dona, impulsar i promoure la participació de la dona en tots els àmbits, i eliminar qualsevol forma de discriminació de la dona a les Illes Balears, i que, en el marc d'aquestes actuacions, dona el suport que fa possible celebrar aquesta Universitat d'Estiu d'Estudis de Gènere. És hora, una vegada més, de comptar amb persones expertes en diferents àmbits que ens ajudin a analitzar i afrontar els reptes que ens plantegen les noves realitats, molt positives en alguns aspectes, però realment preocupants en uns altres.

Dates: Del 7 al 10 de juliol de 2020

Modalitat: per motius derivants de la situació sanitària, es farà en línia

Durada: 25 hores

Persones destinatàries: Estudiants de grau i màster de diferents disciplines i totes les persones interessades en temes de gènere, igualtat i evolució de la societat.

Crèdits: 1 ECTS

Nombre d'hores de formació permanent del professorat: 25

Avaluació: Per obtenir una avaluació positiva i els certificats de reconeixement corresponents caldrà:

1. Haver assistit, com a mínim, al 80 per cent del total d'hores del curs.
 2. Haver lliurat un informe o un treball basat en els continguts del curs, que s'imparteixen mitjançant conferències o tallers, dels quals se n'han de seleccionar dues sessions i s'han de respondre els punts següents:
 - Títol de la conferència/del taller i persona/es responsables
 - Resum/síntesi sobre la intervenció
 - Aspectes de la formació que us han cridat més l'atenció
 - Conclusions/reflexions que us hagi generat la conferència/el taller
 - En cas que vulgueu obtenir les hores de formació permanent del professorat (en tràmit), haureu de fer una activitat de transferència i aplicabilitat a l'aula. Com a exemples, podeu presentar una aplicació didàctica, una memòria descriptiva d'aplicació, elaborar material didàctic, redactar una memòria reflexiva sobre la pràctica professional..., adaptat al cicle en el qual treballau. Trobareu més informació d'aquest requisit a l'Ordre del conseller d'Educació i Universitat del dia 24 d'abril de 2017 (BOIB núm. 54, de 6 de maig) i al Pla de formació quadriennal 2016-20. Si en voleu més informació, podeu contactar amb: <sac@uib.cat>.
- Cal que tingueu en compte que l'informe o el treball:
- L'heu de desenvolupar individualment
 - L'heu de lliurar a l'adreça electrònica: <victoria.ferrer@uib.es>
 - Ha de tenir una extensió màxima de quatre pàgines
 - La data màxima per lliurar-lo és el dia 19 de juliol de 2020
 - Heu d'indicar-hi si és per obtenir 1 ECTS o per a hores de formació permanent del professorat

CONTINGUTS

1. CONNEXIONS EN DIRECTE

Dimarts, 7 de juliol, de 17 a 19 hores

17 h Inauguració del curs a càrrec de:

Senyora Pilar Costa, consellera de Presidència, Cultura i Igualtat del Govern de les Illes Balears.

Senyor Llorenç Huguet, Rector de la Universitat de les Illes Balears

Senyora Joana Maria Seguí, vicerectora de Projectió Cultural, Universitat Oberta i Seus Universitàries

Senyora Maria Duran Febrer, directora de l'Institut Balear de la Dona

Senyora Esperança Bosch, codirectora de la XXI Universitat d'Estiu d'Estudis de Gènere

17.30 h Conferència inaugural: «Versar sobre la violència de gènere», a càrrec de **Bàrbara Tardón**, feminista i activista. Doctora en Estudis Interdisciplinaris de Gènere per la UAM. També ha realitzat el Doctorat en Història Contemporània i el Màster en Protecció Internacional dels Drets Humans. És consultora per a organitzacions nacionals i internacionals.

Presentació: Esperança Bosch, professora del Departament de Psicologia de la UIB.

18.30 h Taula rodona: «20 anys de l'Institut Balear de la Dona», en connexió directa amb Maria Duran Febrer, directora de l'Institut Balear de la Dona.

Presentació: Victòria A. Ferrer, professora del Departament de Psicologia de la UIB.

Participació:

Francesca Mas Busquets, primera directora de l'Institut Balear de la Dona.

Isabel Llinàs, exdirectora de l'Institut Balear de la Dona.

Lila Thomàs i Andreu, exdirectora de l'Institut Balear de la Dona.

Rosa Cursach Salas, exdirectora de l'Institut Balear de la Dona.

Divendres, 10 de juliol, de 12 a 13.30 hores

Conferència de clausura en directe: «Ecofeminismo en tiempos de emergencia climática», a càrrec d'**Alicia Puleo**, catedràtica de Filosofia Moral i Política de la Universitat de Valladolid. És membre del Consell de la Càtedra d'Estudis de Gènere d'aquella universitat i del Consell de l'Instituto de Investigaciones Feministas de la Universidad Complutense de Madrid. Des de 2014, és la directora de la col·lecció Feminismos, de l'Editorial Càtedra. Ha publicat nombrosos llibres, entre els quals destaquen Claves ecofeministas. Para rebeldes que aman a la Tierra y a los animales (Plaza y Valdés, 2019), Ecología y género en diálogo interdisciplinar (Plaza y Valdés, 2015), Ecofeminismo para otro mundo posible (Càtedra, Colección Feminismos, 2011).

Presentació: Esperança Bosch, professora del Departament de Psicologia de la UIB.

2. CONFERÈNCIES

Conferència 1: «Feminismos y el debate sobre la prostitución en el contexto de reacción patriarcal y neoliberalismo», a càrrec de **Beatriz Ranea Triviño**, doctora en Sociologia i Antropologia per la Universitat Complutense de Madrid, docent universitària en cursos de diverses universitats, i investigadora experta en la construcció de la masculinitat. És investigadora principal de l'estudi Conocer para actuar: investigació qualitativa sobre percepció i comportaments de risc de VIH i altres ITS de los «clientes» de prostitució femenina en la Comunitat de Madrid, i ha participat també en diversos projectes de recerca sobre la situació de les dones prostituïdes. El 2016 va rebre el I Premio de Investigaciones Feministas en Materia de Igualdad, convocat per l'Institut Aragonés de la Mujer i la Universitat de Saragossa. És autora de Feminismos: antología de textos feministas para uso de las nuevas generaciones, y de las que no lo son tanto (Libros de La Catarata, 2019).

Presentació: Esperança Bosch, professora del Departament de Psicologia de la UIB.

Conferència 2: «Derechos de las mujeres en el Chile actual: propuestas y desafíos del movimiento feminista», a càrrec de **Macarena Trujillo Cristoffani**, sociòloga, màster en Gènere, màster en Recerca Sociològica i doctora en Sociologia. Acadèmica de la Facultat de Ciències Socials de la Universitat de Playa Ancha (Xile), integrant de la Comissió Interdisciplinària de Estudios de Género i de l'Observatorio de Participación Social y Territorio d'aquella universitat. Ha estat investigadora del projecte I+D Familias monoparentales del nuevo siglo. Retos y dilemas en tiempos de cambio, CSO2011-29889 (Espanya), i investigadora principal del projecte d'iniciació FONDECYT N. 11170484 (Xile). Ha participat com a co-coordinadora del Grupo de Trabajo de Estudios de Género en el Congreso Chileno de Sociología (Pre ALES Xile, 2011-2014-2016). Ha publicat tant articles científics en revistes d'impacte com capítols de llibres vinculats als estudis feministes i a la sociologia de gènere. Les seves principals àrees de recerca versen sobre teories i epistemologies feministes, gènere i migracions, violència de gènere, estructura i desigualtat social.

Presentació: Victòria A. Ferrer, professora del Departament de Psicologia de la UIB.

Conferència 3: «La nueva normalidad para las mujeres: una mirada feminista », a càrrec de **Montserrat Boix**, periodista, llicenciada en Ciències de la Informació per la Universitat de Barcelona. Investigadora, consultora i formadora en comunicació, TIC i gènere. Creadora de Mujeres en Red, una de les xarxes més importants d'intercanvi d'informació a través d'Internet sobre drets humans de les dones i apoderament. Actualment, desenvolupa investigacions sobre noves tecnologies i gènere, les TIC com a eina de la societat i la seva democratització en la defensa dels drets socials. A més, col·labora en el manteniment i dinamització d'altres espais a la xarxa, com l'Aula Intercultural i la plataforma digital Educació en Valores. De la seva llarga llista de publicacions destaquen obres com Hacktivismo Feminista (2003), El viaje de las internautas. Una perspectiva de género en las nuevas tecnologías (AMECO, 2001) o Comunicación y educación para la ciudadanía (Revista Andalucía Educativa, 2007).

Presentació: Virginia Ferreiro, professora del Departament de Psicologia de la UIB.

Conferència 4: «La intimitat connectada. Sobre feminisme i cultura-red», a càrrec de **Remedios Zafra Alcaraz**, escriptora, assagista i professora d'Art, Estudis de Gènere i Cultura Digital a la Universitat de Sevilla. La seva obra ha obtingut premis i reconeixements importants, incloent-hi el Premio Anagrama de Ensayo 2017, el Premio Estado Crítico al millor assaig publicat el 2017, el Premio Meridiana de Cultura 2014, el Premio de las Letras El Público el 2013, el Premio Málaga de Ensayo 2013, o el Premi de Comunicació de l'Associació de Dones Periodistes de Catalunya 2010. És autora, entre d'altres, de: El Entusiasmo. Precariedad y trabajo creativo en la era digital (Anagrama, 2018), Los que miran (Fórcola, 2016), Ojos y capital (Consonni, 2018), (h)adas. Mujeres que crean, programan, prosumen, teclean (Páginas de Espuma, 2013).

Presentació: Virginia Ferreiro, professora del Departament de Psicologia de la UIB.

Experiències: «Treballant per a la coeducació i la prevenció de la violència de gènere als centres educatius de les Balears. El cas de l'IES Son Ferrer»

Presentació: Virginia Ferreiro, professora del Departament de Psicologia de la UIB. Hi participa professorat de la Comissió d'Igualtat del centre educatiu IES Son Ferrer (Calvià), premiat en diferents edicions del Concurs d'Activitats de Prevenció de la Violència de Gènere Desenvolupades en Institucions Educatives no Universitàries, convocat per la Càtedra d'Estudis de la Violència de la UIB.

3. TALLERS

Taller 1: «On som els homes davant la quarta ona feminista?»

Coordinació: **Miquel Far**, professor del Departament de Psicologia de la UIB.

Objectiu: en aquesta activitat s'aportaran elements per reflexionar sobre el que suposa la quarta ona feminista que vivim, especialment des del punt de vista de l'impacte que té sobre la masculinitat hegemònica tradicional i les contradiccions que genera, i els nous reptes i escenaris als quals han d'enfrontar-se els homes en general i els joves en particular.

Hi participarà:

Octavio Salazar Benítez, catedràtic de Dret Constitucional de la Universitat de Còrdova. Membre de la Red Feminista de Derecho Constitucional, de la Red de Hombres por la Igualdad i de l'Asociación Clásicas y Modernas. Especialista en igualtat, masculinitats i diversitat afectivosexual. És col·laborador habitual a mitjans de comunicació, com Diario Córdoba i Cadena Ser (Radio Córdoba), El País, Eldiario.es o Huffington Post.

Ha publicat nombrosos llibres i articles sobre masculinitat hegemònica i estereotips que consoliden el patriarcat. Entre els seus llibres es troben: WeToo: Brújula para jóvenes feministas (Planeta, 2019), El hombre que no deberíamos ser (Planeta,

Autonomía, género y diversidad: itinerarios Feministas para una democracia intercultural (Tirant, 2017), La igualdad en rodaje: masculinidades, género y cine (Tirant, 2015).

Taller 2: «Documental Nagore»

Coordinació: **Enrique Urbano**, professor del Departament de Psicologia de la UIB. Objectiu: en aquesta activitat s'analitzarà el documental dirigit per Helena Taberna el 2010 en memòria de l'assassinat de Nagore Laffage per part de Diego Yllanes als Sanfermines de 2008. Un crim que no va ser jutjat com a assassinat ni com a cas de violència de gènere, sinó d'homicidi, perquè no hi havia hagut cap tipus de vincle afectiu (segons LO 1/2004).

Hi participarà:

Virginia Ferreiro, professora del Departament de Psicologia de la UIB i del Màster de Polítiques d'Igualtat i Prevenció de la Violència de Gènere de la UIB. Membre del grup de Recerca d'Estudis de Gènere.

Taller 3: «El fil invisible de les violències masclistes des d'una perspectiva coeducativa»

Coordinació: **Virginia Ferreiro**, professora del Departament de Psicologia de la UIB. Objectiu: la transformació del model educatiu envers una visió més igualitària i diversa és un camí definit des del feminisme que necessita incorporar la perspectiva de gènere al disseny i implementació de les metodologies i estratègies d'aprenentatge a les aules. Amb aquesta activitat volem reflexionar i donar a conèixer les millors estratègies i eines que tenim per consolidar un model coeducatiu que sigui, al mateix temps, una eina fonamental en el camí de la prevenció de les violències masclistes.

Hi participarà:

Gema Otero Gutiérrez, experta en Gènere i Igualtat d'Oportunitats entre Dones i Homes per la Universitat Pablo de Olavide de Sevilla. Ha treballat com a experta en igualtat i coeducadora desenvolupant projectes creatius i formatius, ponències, continguts audiovisuals i dissenyant materials didàctics per a entitats diverses (Instituto Andaluz de la Mujer, la Dirección General de la Mujer de la Comunidad de Madrid, la Diputación Foral de Bizkaia, o la Universitat de les Illes Balears, la de Sevilla, Màlaga o del País Basc, entre d'altres). És autora de l'Agenda Escolar Coeducativa para Profesorado de Infantil y Primaria 2017-2018 i 2018-2019 (Instituto Andaluz de la Mujer), creadora, entre d'altres, dels contes coeducatius SuperLola (pels quals va guanyar el Premio Meridiana a la millor iniciativa en producció cultural el 2015), i ha desenvolupat iniciatives de creació des d'una perspectiva feminista, com La Señora Malilla o Va de Igualdad.

Taller 4: presentació d'«En clau d'igualtat. Intervenció amb dones víctimes de violència de gènere i detecció de signes del maltractament»

Coordinació: **Enrique Urbano**, professor del Departament de Psicologia de la UIB.

Objectiu: aquest taller ofereix una reflexió sobre les claus principals per intervenir en casos de violència de gènere, des de la detecció dels primers signes, que ens permet fer una prevenció primària, fins a tot el procés de sortida d'una relació abusiva.

Hi participarà:

Álvaro Botias Benedit, especialista en família i dona. Autor de *La lucha contra la violència de genero: vivencias de un policia* (Ed. Cículo Rojo, 2018), que inclou sis relats basats en recerques reals desenvolupades en el Grup de Recerca de la UFAM de Màlaga. Totes tenen un aspecte en comú, la supervivència, i cada història va seguida de reflexions en les quals es responen preguntes. També publicà *En clave de igualdad* (Ed. Adarve, 2019), que inclou vint-i-cinc relats que intenten generar consciència social entorn de la manifestació més nociva de la discriminació per raó de gènere: el maltractament.

METODOLOGIA

Desenvoluparem un curs en modalitat no presencial, que combinarà sessions en directe (a través de la plataforma BB Collaborate) i recursos i material de consulta, com ara conferències enregistrades, presentacions de diapositives multimèdia, material d'elaboració pròpia, consulta d'altres materials, participació activa dels alumnes en els fòrums, entre d'altres, que no tindran connexions directes (no videoconferències) amb les persones ponents i conductores dels tallers, però si estaran disponibles durant tot el curs. Per això, proposam un ventall d'activitats a càrrec de persones de prestigi reconegut i amb experiència en els temes que tractaran.

El curs ofereix quatre tallers no presencials sense connexions en directe (no videoconferències), dels quals cadascú podrà triar-ne dos. Els tallers inclouran presentacions multimèdia i de diapositives, material de consulta i espais de comunicació compartits amb les persones responsables, les quals guiaran la participació activa dels alumnes. L'accés quedarà disponible durant tot el curs.

LLENGÜES VEHICULARS

Català i castellà

DIRECCIÓ

Esperança Bosch Fiol, Departament de Psicologia, UIB
Victòria A. Ferrer Pérez, Departament de Psicologia, UIB

COORDINACIÓ

Virginia Ferreiro Basurto, Departament de Psicologia, UIB
Enrique Urbano Ángel, col·laborador

MATRÍCULA

Curs gratuït (per rigorós ordre d'inscripció)

Fins al 15 de juny de 2020

NOMBRE DE PLACES:

Mallorca: 45;
Menorca: 20;
Eivissa i Formentera: 25.
Persones de fora de les Illes Balears: 10.

<http://cursosestiu.uib.cat>
sac@uib.cat

971 17 24 10

971 17 23 26

COMPROMESA
AMB L'AGENDA 2030

5 IGUALTAT
DE GÈNERE

Vicerectorat
de Projecció Cultural,
Universitat Oberta
i Seus Universitàries

Servei
d'Activitats
Culturals

Xarxa Vives
d'universitats

u
d'e
d'e G
universitat d'estiu d'estudi de Gènere

ib
Institut
Balear de
la Dona

CONSELLERIA
DE
PRESIDÈNCIA

2019/20